

Onthulling schrijverssteen

Annie
M.G.
Schmidt

28 SEPTEMBER 2025
DE NIEUWE KERK AMSTERDAM

Annie M.G. Schmidt in een interview in het
tv-programma *De stoel* van Mies Bouwman:

‘Lachen mag van God.’

SCHRIJVERSTEEN

Tekening Fiep Westendorp

Ontwerp Berry Slok

Uitvoering Van Luijn Natuursteen

Plaatsing SvR Restauratie

Foto © Chris van Houts

Programma

3

WELKOM

Annabelle Birnie

Directeur De Nieuwe Kerk

SCHRIJVERSSTENEN

Paul Mosterd

Adjunct-directeur De Nieuwe Kerk

ANNIE, FIEP EN QUERIDO

Wende Wilbers

Uitgever Querido Kinderboeken

TOESPRAAK

Flip van Duijn

Zoon van Annie M.G. Schmidt

TOESPRAAK

Hedy d'Ancona

*Feministe en voormalig minister Welzijn, Volksgezondheid
en Cultuur (WVC)*

OPTREDEN

Babs Gons

Schrijver, performer, host en docent

TOESPRAAK

Femke Halsema

Burgemeester van Amsterdam

ONTHULLING

SLOTWOORD

Paul Mosterd

Aansluitend nodigen wij u uit voor een drankje.

Kort na de Tweede Wereldoorlog vond er een revolutie plaats in de Nederlandse letteren. Het startsein werd gegeven door een fluitketeltje:

*het keteltje staat op het kolenfornuis,
de hele familie is uit,
en het fluit en het fluit en het fluit: túúúút.*

Vanaf dat moment was de macht, volgens Kees Fens, aan de keteltjes, die zich van alle gevestigde waarden niets aantrokken. Ze werden gevolgd door een jongetje dat zijn hoofd door een gat in de heg stak om meer van de wereld te zien, door een spin met een sterke drang vanbinnen en vele andere buitenbeentjes. Ze brachten humor, lichtheid en vooral vrijheid en deden dat in sprankelend Nederlands. Je hoefde niet te doen wat je moeder zei, je kon ook keihard 'bil' roepen!

Dat Annie M.G. Schmidt (Kapelle 1911 – Amsterdam 1995) de aanstichter was van deze revolutie lag niet voor de hand. Opgegroeid in een Zeeuws domineesgezin, was ze jarenlang bibliothecaresse en directrice van de openbare bibliotheek in Vlissingen. Ze debuteerde in 1938 met twee gedichten in het tijdschrift *Opwaartsche Wegen* ('Ik ben een God in 't diepst van mijn gedachten, maar in de bibliotheek een volontair...'), maar met schrijven begon ze pas echt in 1947. Ze werkte destijds op het archief van *Het Parool* en in dat vrijgevochten Amsterdamse milieu kwam ze eindelijk tot bloei. 'Maar ik was overal heel laat mee hoor,' zei ze daar zelf over. 'Ik begon te schrijven toen ik 36 was.' In die periode vond ze ook geluk in de liefde en in 1952 werd ze moeder van zoon Flip.

Voor *Het Parool* schreef ze wekelijks een column voor volwassenen en versjes en verhalen voor kinderen. Ze werd gevraagd voor het journalistencabaret en bleek geweldige cabaretteteksten en liedjes te schrijven. Later volgden

*Annie M.G. Schmidt met Astrid Lindgren bij de uitreiking
van de Hans Christian Andersenprijs (1988)*

teksten voor musicals, radio- en televisieseries, zoals *De familie Doorsnee*, *Heerlijk duurt het langst* en *Ja zuster, nee zuster*.

Kinderboeken vormen de kern van Schmidts oeuvre. *Jip en Janneke*, *Abeltje*, *Wiplala*, *Minoes*, *Pluk van de Petteflet*, *Floddertje*, *Otje* en natuurlijk 'Sebastiaan', 'Dikkertje Dap' en alle andere versjes uit *Ziezo* zijn nog even populair als toen ze voor het eerst het licht zagen.

Schmidt combineerde al die genres zonder moeite. 'Voor mij is het allemaal hetzelfde, het is allemaal voor kinderen – 't gaat wel eens over erotiek of zo, maar verder is 't voor kinderen van acht, niet ouder.' Dat was niet toevallig ook de leeftijd die ze naar eigen zeggen zelf altijd is gebleven.

In 1965 ontving Annie M.G. Schmidt als eerste de Staatsprijs voor kinder- en jeugdliteratuur (nu Theo Thijssen-prijs), in 1987 de Constantijn Huygens-prijs voor haar hele oeuvre en in 1988 de Hans Christian Andersenprijs, de hoogste internationale bekroning voor kinderboeken.

Foto © Bo Mathisen

*Hoera, zei het schaap Veronica, wij gaan vandaag onthullen,
in De Nieuwe Kerk naast het Paleis op de Dam in Amsterdam.
O, zeiden de dames Groen, een middag om van te smullen!
Wij smeren vast, voor in de tas, een krentenboterham.*

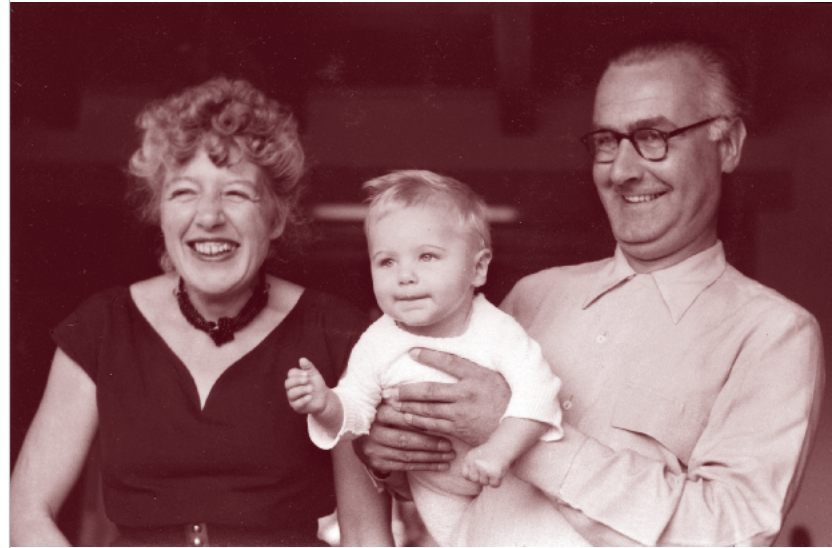
*Het is toch geen verbeelding van onze Heiland, mag ik hopen?
Zo sprak de dominee enigszins bevreesd.
Want weer zo'n kruisbeeld waar 't bloed maar uit blijft lopen,
dan ben ik, naar ik bang ben, er nu reeds klaar mee
en al geweest.*

*Nee dominee, o nee! haastte het schaap hem gerust te stellen.
Het is een steen voor de auteur die u en ons ooit schiep.
Zij is beroemd, dat kan ik u vertellen,
en zeer geliefd bij het publiek, al is haar werk nooit diep.*

*Da's jammer sprak de dominee, want diepte kan verheffen.
Ik wijs u op de werken van Calvijn,
wiens gedachten ons onze nietigheid doen beseffen,
dus deze schrijver zal wel niet zo heel belangrijk zijn.*

*Integendeel, zei toen het schaap, zij is onmoog'lijk
te vermijden
in het Nederlandse en ook het Vlaamse taalgebied.
Met haar gevoel voor humor wist zij generaties te verblijden:
in haar verzen, in haar kinderboeken en met het lichte lied.*

*O nee! kreunde de dominee, toch niet die schrijfster
van lichte zeden?
Zij leefde – zo heb ik vernomen – in zonde met een man!
Jazeker, die het ongehuwd met elkander deden,
en tot overmaat van ramp kwam daar een zoontje van.*

Annie M.G. Schmidt en Dick van Duijn
met hun zoon Flip (1952)

Foto © Max Koot

*Kom, kom, zeiden de dames Groen. Dat is zo lang geleden.
Nu gaat het om die steen die moet worden onthuld.
Laten wij ons schikken en die kerk betreden,
wellicht dat die gedenksteen ons met dankbaarheid vervult.*

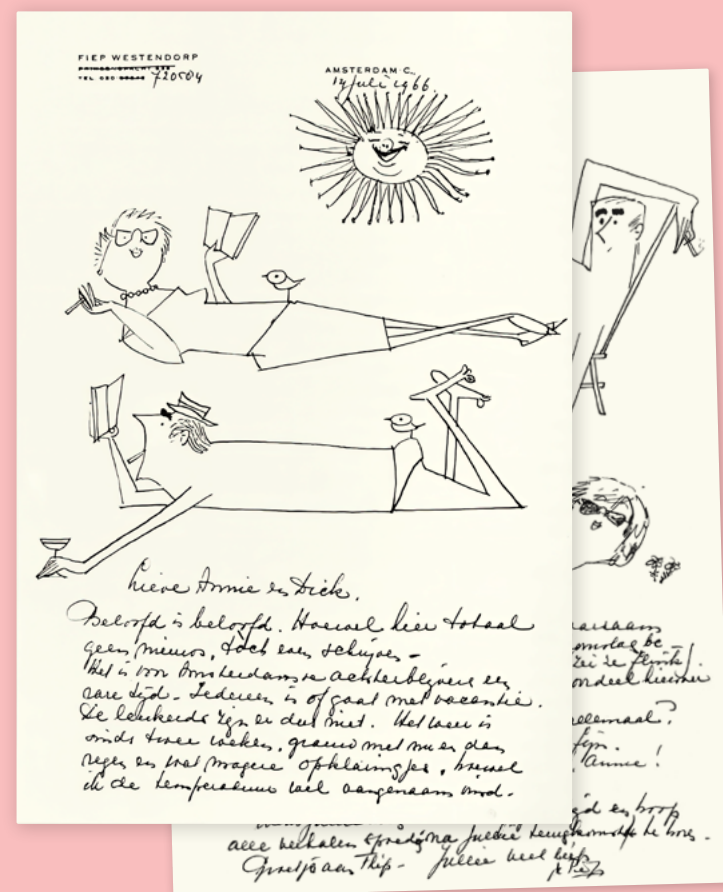
*En mocht het allemaal tegenvallen,
in die Nieuwe Kerk daar op de Dam
dan hebben we, zeiden de dames Groen,
nog altijd die boterham.*

Dat zoontje

Het werk van Annie M.G. Schmidt verscheen in talloze verschillende edities. Hier een selectie uit haar rijke oeuvre, met omslagillustraties van Wim Bijmoer, Sarah van Dongen, Harrie Geelen, Carl Hollander, Philip Hopman, Noëlle Smit en Fiep Westendorp.

Vanaf hun kennismaking bij *Het Parool* werkten Annie M.G. Schmidt en Fiep Westendorp vaak samen, en met enorm succes. Westendorps illustraties voor *Jip en Janneke*, *Floddertje*, *Pluk van de Petteflet* en *Otje* zijn iconisch en nog altijd zeer geliefd. Hun relatie was vriendschappelijk, getuige onder andere onderstaande brief uit 1966 van Westendorp aan Schmidt, die met haar man vaak in Frankrijk verbleef. De tekening die de gedenksteen siert is aan deze brief ontleend.

Tal van schrijvers zijn in de loop der eeuwen in de kerk herdacht. Soms met een graf en soms met een gedenksteen. Joost van den Vondel, wiens graf geruimd is, heeft twee monumenten in de kerk.

EEN ALFABETISCHE (ACHTERNAAM) SELECTIE

Bredero, *door Henk Welling*

Isaac Da Costa, *door Christiaan Posthumus Meyjes sr.*

Coornhert, *door Gerrit Noordzij*

Louis Couperus, *door Tessa van der Waals*

Hella S. Haasse, *door Wigger Bierma*

Willem Frederik Hermans, *door Piet Schreuders met
een tekening van Franka van der Loo*

P.C. Hooft, *anoniem*

Johan Huizinga, *door Walter Nikkels*

Multatuli, *door Jeroen Henneman*

Anton de Kom, *door Natasja Kensmil*

Annie M.G. Schmidt, *door Berry Slok*

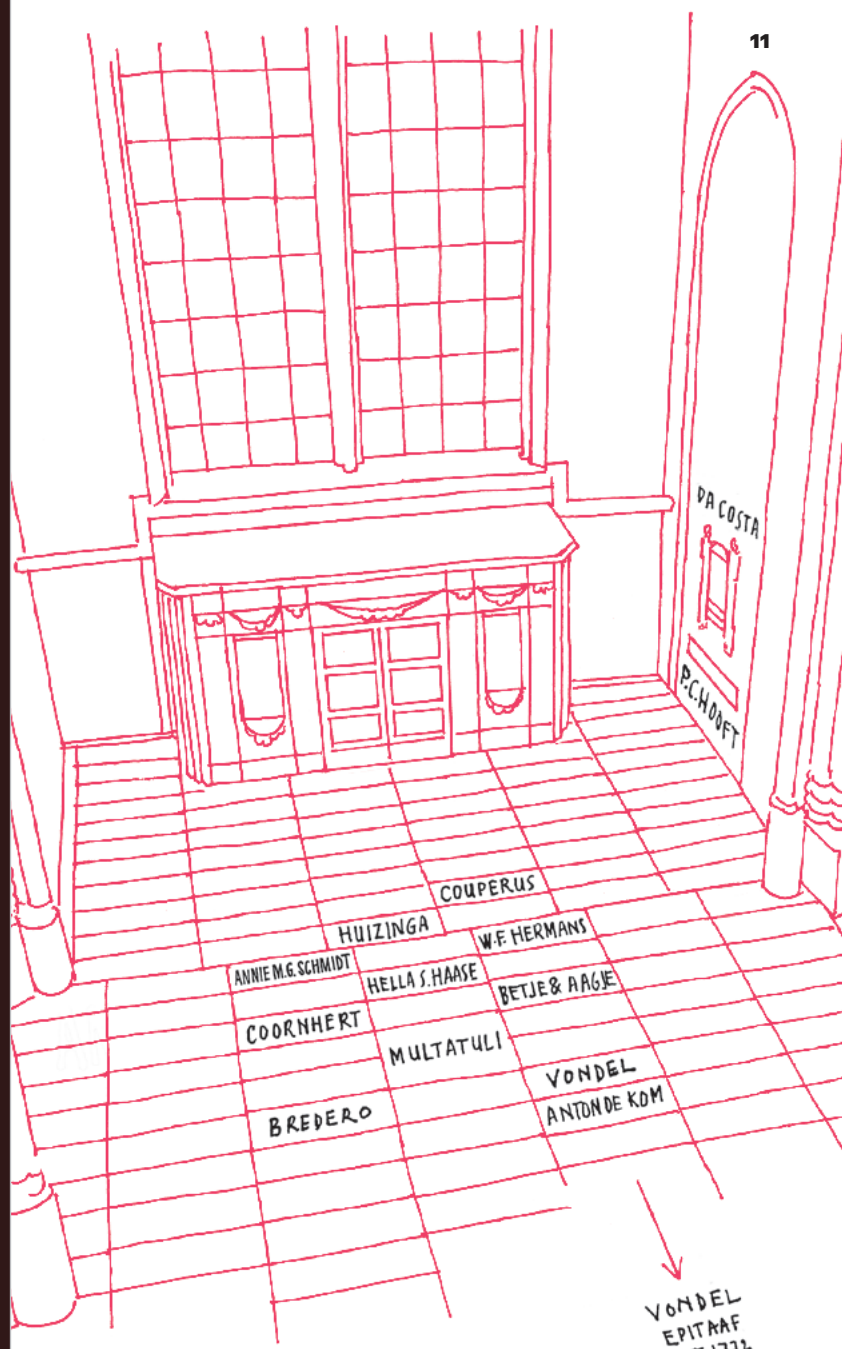
Joost van den Vondel (epitaaf), *door Cornelis Ploos
van Amstel en Reinier Vinkeles*

Joost van den Vondel, *door Pierre Cuypers*

Betje Wolff en Aagje Deken, *door Karen Polder*

BERRY SLOK (TILBURG, 1958)

De steen voor Annie M.G. Schmidt draagt een tekening van Fiep Westendorp uit een brief aan haar vriendin (zie pagina 9). Berry Slok (Akademie Artibus, Utrecht) verzorgde het ontwerp. Sinds 1983 is hij als grafisch ontwerper (en later ook oprichter van Studio Berry Slok) werkzaam voor tal van opdrachtgevers als het Van Gogh Museum, Rijksmuseum, Teylers Museum, Singer Laren, Hermitage Amsterdam en H'ART Museum, Kröller-Müller Museum en vele andere. Als adviseur is hij bij alle eerdere stenen betrokken geweest.

Illustratie Berry Slok

De Nieuwe Kerk Amsterdam

DE NIEUWE KERK

Dam Amsterdam

+31 (0)20 626 81 68

nieuwekerk.nl

facebook.com/nieuwekerk

FOUNDER

VRIENDEN LOTERIJ

MET DANK AAN | IN SAMENWERKING MET

Particuliere donateurs | Grote Vrienden

Openbare Bibliotheek Amsterdam

Querido Kinderboeken

Singel Uitgeverijen

Stichting Fiep Westendorp Foundation

Wombat bv

TEKST

Dik Zweekhorst

GEDICHT (pp.6-7)

Flip van Duijn

GRAFISCH ONTWERP

UNA designers

ADVIEZEN

André Cremer

Berry Slok

IDEE & UITVOERING

Team De Nieuwe Kerk

Bij het achterhalen van de rechthebbenden is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Indien toch rechthebbenden menen rechtsgeldige aanspraken te hebben, kunnen zij deze bij De Nieuwe Kerk indienen voor 31 oktober 2025. Wij zullen de geldigheid van de betreffende aanspraken dan zorgvuldig beoordelen en zo nodig een passende regeling treffen.

